

LESNÁ TURISTIKA V KLÍŽSKÝCH LESOCH

Podhorská obec Veľký Klíž sa nachádza na území pohoria Trábeč, v okrese Partizánske. Na katastrálnom území o veľkosti 4 241 ha žije 920 obyvateľov. Urbárska spoločnosť obce Veľký Klíž (US V. Klíž) združuje asi 600 vlastníkov poľnohospodárskej a lesnej pôdy s celkovou výmerou 786 ha. Ročná ťažba dreva je približne 800 m³, z čoho polovicu predstavuje palivo. Existujúcich 248 ha pasienkov US V. Klíž, má v prenájme Poľovné združenie Vrch Hora.

Urbárska spoločnosť Veľký Klíž ponúka pre návštevníkov urbárskych lesov rôzne rekreačné služby:

- ubytovacie zariadenie: hájovňa „Prameň“,
- detské zariadenia – v okolí hájovne,
- športový chodník – „S Veveričkou od Prameňa na Hôrku“,
- futbalové ihrisko – „Hôrka“,
- okružné vychádzkové turistické chodníky - podrobne vyznačené, s vydaným sprievodným letákom,
- cyklotrasy,
- akcie lesnej pedagogiky pre žiakov a rodiny s deťmi,
- lesné sprievodcovstvo na vybrané témy, napr. „Pozorovanie života lesných obyvateľov“,
- lesná turistika po vyznačených trasách, oddychové miesta s ohniskom, stolom, lavicami, prístreškom.

Hájovňa „Prameň“ má ubytovaciu kapacitu 10 lôžok. Bola postavená na mieste bývalej hájovne a je vybavená dvomi podkrovných izbami, kuchyňou, spoločenskou miestnosťou s krbom, sprchou a WC. Príjazd z obce je zabezpečený po upravenej ceste, parkovanie možné v garáži. Pred hájovňou je vybudované zastrešené posedenie pre 30 hostí s grilom a v blízkom okolí sa nachádzajú vybudované drevené náradia na cvičenie – hrazdy, sieť, kolký, preliezačky, drevená pozorovateľňa pre deti, v lese je umiestnený panel s hádankami a testom o živote kuny. Pre návštevníkov je pripravený systém 9-tich okružných chodníkov (komplexné riešenie na 652 ha lesa), kde je možnosť sa pomocou písaného sprievodcu oboznámiť s urbárskymi lesmi a svoje vedomosti aj otestovať vo vedomostnej súťaži s Veveričkou. Na jednotlivých okružných trasách sú vybudované a označené oddychové miesta so studničkami, ohniskami a krytými prístreškami.

Popis aktivity

Najdôležitejšie výzvy pre zavedenie inovácie boli v snahe diverzifikovať svoje výrobné činnosti, zabezpečiť dodatkový príjem pre členov US V. Klíž, spropagovať obec a región s využitím ako prírodného, tak aj kultúrneho potenciálu obce. Myšlienka zrealizovať inováciu sa zrodila na základe článku v časopise Les o úspešnom využití predvstupového fondu SAPARD na nákup lesnej techniky, a na základe absolvovaného školenia o SAPARDe, opatrenie - Diverzifikácia činností.

Cieľom inovácie bolo vybudovať vlastné zariadenie, ktoré by slúžilo na ubytovanie hostí, a poskytlo zázemie pre ďalšie služby ponúkané US V. Klíž. Investičná akcia bola financovaná na 50% z opatrenia SAPARD - Diverzifikácia činností.

Problematické situácie ktoré vznikali a riešili sa priebežne v procese prípravy a realizácie projektu, súviseli najmä s administratívnymi požiadavkami týkajúcimi sa rôznych potvrdení (zmena v živnosti, výpisy z registra trestov všetkých členov výboru, potvrdenia od colnej správy a pod.). Na začiatku bolo potrebné presvedčiť podielníkov US V. Klíž

o potrebe investície, čo si mimo iné vyžiadalo pozastavenie vyplácania členských podielov počas dvoch rokov realizácie projektu. Za najviac stresujúci moment, možno označiť financovanie formou refundácie, kde v istom momente nastal problém s cash-flow projektu. Nakoľko 80% investície (1,2 mil. Sk), bolo požadovaných z prvej platby, US V. Klíž muselo nájsť prostriedky na ich predfinancovanie. Úver asi na polovicu investície získali na základe dobrých osobných vzťahov z iného urbáru.

Chronológia:

- 2002 – zrod myšlienky, školenie k SAPARDu,
- Marec 2003 – odovzdanie projektu hájovne Prameň, podpísanie zmluvy SAPARD,
- December 2003 – prvá platba,
- Leto 2004 – prví návštevníci hájovne Prameň,
- 2004 spolupráca so združením ALEA (propagačné materiály, informácie, lesná pedagogika, výmena skúseností),
- Október 2005 – projekt konta ORANGE na rozšírenie aktivít (okružné chodníky, pomôcky pre lesnú pedagogiku).

Výsledky a prínosy projektu možno rozdeliť na ekonomické prínosy, ktoré predstavujú tržby asi 60 000 Sk ročne za rekreačné, najmä ubytovacie služby, ďalšie príjmy pre obec súvisiace s uspokojovaním potrieb turistov a taktiež pracovné príležitosti pre miestnych remeselníkov pri budovaní a zveľaďovaní zariadení projektu.

Medzi vedľajšie prínosy môžeme zahrnúť rekreáciu a vzdelávanie pre obyvateľov obce (najmä detí z MŠ a ZŠ) a priestor pre pravidelné stretávanie sa organizácií obce (poľovnícke združenie Vrch Hora a miestny oddiel Klubu Slovenských turistov Ostrá, Klub dôchodcov a pod.) podieľajúcich sa na verejnoprospešných akciách (napr. zber odpadu) a v neposlednom rade zveľaďovanie okolia a občianskej vybavenosti obce.

Aktéri a ich úlohy:

Na personálnej a podnikovej úrovni bolo do prípravy vlastného inovačného projektu zapojených celkom 6 ľudí. Okrem niektorých členov výboru US V. Klíž, najmä rodinní príslušníci a v realizačnej fáze aj kamaráti.

Na medzipodnikovej úrovni predseda urbárneho spoločenstva poskytujúceho úver, dodávatelia stavby – vlastná realizácia stavby, projektant – vypracovanie technického projektu, stolárska dielňa – zariadenie, infraštruktúra, mobiliár.

Na inštitucionálnej úrovni išlo o rôzne úrady – vydanie povolení, potvrdení a odsúhlasenie stavby. Poľovnícke združenie Vrch Hora a miestny oddiel Klubu Slovenských turistov Ostrá – realizoval práce pri výstavbe zariadení v okolí chaty a značení okružných chodníkov. Pri propagácii ubytovacích kapacít a ďalších služieb vystupuje aktívne obec (tlač propagačných materiálov) a združenie ALEA (marketing cez web, výstavy cestovného ruchu).

Relevantnosť verejnej politiky a programov

Dotácie, respektíve získanie nenávratného finančného príspevku boli rozhodujúce pre úspešnosť inovácie. Pre úspešnú realizáciu projektu bola využitá podpora z predvstupových fondov EÚ (SAPARD). Na úrovni regiónov sa otvárajú možnosti v rámci Regionálneho operačného programu, alebo lokálne iniciatívy starostov a záujmových združení.